

{ I }

In het laatste licht van de dag

In het laatste licht van de dag leek het glanzende meer aan de voet van de paleisstad een zee van gesmolten goud. Een reiziger die bij zonsondergang hierheen kwam – deze reiziger, die nu over de weg langs het meer hierheen kwam – zou kunnen geloven dat hij de troon naderde van een fabelachtig rijke monarch, een man die het zich kon veroorloven een deel van zijn rijkdom in een reusachtige kuil in de grond te laten gieten om zijn gasten te verblinden en ontzag in te boezemen. En hoe groot het gouden meer ook was, het was waarschijnlijk een druppel uit de zee van het grote fortuin – de reiziger kon zelfs in zijn stoutste dromen de omvang van die moederoceaan niet bevatten! Er stonden ook geen wachters aan de oever van het gouden water. Was de koning zo vrijgevig dat hij al zijn onderdanen, en misschien zelfs vreemden en bezoekers zoals de reiziger zelf, toestond ongehinderd vloeibare buit uit het meer te putten? Dat zou dan

inderdaad een prins onder de mensen zijn, een ware Pape Jan, wiens verloren koninkrijk uit de liederen en fabels onmogelijke wonderen bevatte. Misschien (vermoedde de reiziger) lag de fontein van de eeuwige jeugd binnen de stadsmuren – misschien was zelfs de legendarische poort naar het Paradijs op Aarde ergens in de buurt? Maar toen daalde de zon achter de horizon, het goud zonk onder het wateroppervlak en verdween. Zeemeerminnen en slangen zouden het bewaken tot het daglicht terugkeerde. Tot dan zou het water zelf de enige schat zijn die werd aangeboden, een geschenk dat de dorstige reiziger dankbaar aanvaardde.

De vreemdeling reed op een ossenwagen maar was niet op de ruwe kussens gaan zitten, hij stond als een god, met één achteloze hand om de rand van het houten latwerk. Een tocht op een ossenwagen was allesbehalve comfortabel, de tweewielige wagen hotste en botste op het ritme van de hoeven van het beest en was ook nog eens onderworpen aan de grillen van de weg onder de wielen. Een staande man kon er gemakkelijk af vallen en zijn nek breken. Toch stond de reiziger, en hij leek zorgeloos en tevreden. De voerman had allang opgegeven naar hem te schreeuwen, aanvankelijk omdat hij de vreemdeling voor een dwaas aanzag – als hij op de weg wilde sterven, moest hij dat vooral doen, niemand in dit land zou er een traan om laten! Maar al snel was de minachting van de voerman omgeslagen in norse bewondering. De man mocht dan een dwaas zijn, je zou zelfs kunnen zeggen dat hij het veel te knappe gezicht van een dwaas had en de ongepaste kleren van een dwaas droeg – een jas van kleurige, ruitvormige lapjes leer, in die hitte! – maar zijn evenwicht was onberispelijk, wonderbaarlijk. De os zwoegde voort, de wagenwielen raakten kuilen en stenen, en toch wankelde de staande man nauwelijks en wist hij op de een of andere manier elegant te zijn. Een elegante dwaas, dacht de voerman,

of misschien helemaal geen dwaas. Misschien iemand om rekening mee te houden. Als hij een zwakte had, dan was het zijn praalzucht, zijn streven niet alleen zichzelf maar ook een opvoering van zichzelf te zijn, en, dacht de voerman, in deze contreien is iedereen wel een beetje zo, dus misschien is de man hier helemaal niet zo vreemd. Toen de passagier meldde dat hij dorst had, ging de voerman tot zijn eigen verbazing naar de oever om voor de kerel drinken te halen in een nap die gemaakt was van een uitgeholde, gepolijste kalebas en reikte hem de vreemdeling aan, alsof hij een aristocraat was die bediend hoorde te worden.

‘U staat daar maar als een hoge heer en ik spring en ren op uw wenken,’ zei de voerman met een frons. ‘Ik weet niet waarom ik u zo goed behandel. Wie gaf u het recht mij te commanderen? Wat bent u eigenlijk? Geen edelman, dat staat vast, anders zou u niet op deze kar staan. En toch heeft u kouwe drukte. Dus bent u waarschijnlijk een soort schurk.’ De ander dronk gretig uit de kalebas. Het water liep langs zijn mondhoeken en hing als een vloeibare baard aan zijn geschoren kin. Uiteindelijk gaf hij de lege kalebas terug, slaakte een diepe zucht van tevredenheid en veegde de baard weg. ‘Wat ben ik?’ zei hij, alsof hij tegen zichzelf sprak, maar in de taal van de voerman. ‘Ik ben een man met een geheim, dat ben ik – een geheim dat alleen voor de oren van de keizer is bestemd.’ De voerman was gerustgesteld: de kerel was toch een dwaas. Het was nergens voor nodig hem met respect te behandelen. ‘Hou je geheim maar,’ zei hij. ‘Geheimen zijn voor kinderen en spionnen.’ De vreemdeling stapte uit de wagen voor de karavanserai waar alle reizen eindigden en begonnen. Hij was verrassend lang en droeg een valies. ‘En voor tovenaars,’ zei hij tegen de voerman van de ossenwagen. ‘En ook voor minnaars. En koningen.’

In de karavanserai was het een en al drukte en bedrijvig-

heid. Er werden dieren verzorgd: paarden, kamelen, ossen, ezels en geiten, terwijl andere, ontembare beesten wild rondrenden: krijsende apen, honden die niemands huisdier waren. Schreeuwende papegaaien explodeerden als groen vuurwerk in de hemel. Er waren smeden aan het werk, timmerlieden, en in de neringen aan alle vier de zijden van het enorme plein waren mannen bezig hun reizen voor te bereiden, etenswaren, kaarsen, olie, zeep en touw in te slaan. Koelies met een tulband op en gekleed in rode hemden en lendendoeken renden onophoudelijk van hot naar haar met onwaarschijnlijk grote, zware bundels op hun hoofd. Het was een en al laden en lossen. Je kon hier goedkoop een bed voor de nacht vinden, touwen gespannen in een houten geraamte met daarop een prikkende paardenharen matras, bedden die in militaire rijen op de daken van de lage gebouwen rond de enorme binnenplaats van de karavanserai stonden, bedden waarin een man kon liggen opkijken naar de hemel en zich goddelijk wanen. Daarachter, naar het westen, lagen de roezemoezende kampen van de keizerlijke regimenten die onlangs uit de oorlog waren teruggekeerd. Het was het leger niet toegestaan het terrein van de paleizen te betreden, het moest daar aan de voet van de koninklijke heuvel blijven. Een werkeloos leger, net thuis van de strijd, moest omzichtig behandeld worden. De vreemdeling dacht aan het oude Rome. Een keizer vertrouwde geen andere soldaten dan zijn pretoriaanse garde. De reiziger wist dat hij overtuigend moest antwoorden op de vraag of hij te vertrouwen was. Anders zou hij snel sterven.

Niet ver van de karavanserai markeerde een toren bezet met olifantstanden de weg naar de paleispoort. Alle olifanten behoorden toe aan de keizer en een toren volgespijkerd met slagstanden was een demonstratie van zijn macht. 'Hoed u!' zei de toren. 'U betreedt het rijk van de Olifantenkoning,

een vorst die zoveel dikhuiden bezit dat hij louter om mij te versieren de tanden van zo'n duizend beesten kan verspillen.' In het machtsvertoon van de toren herkende de reiziger dezelfde pronkzucht die als een vlam op zijn eigen voorhoofd brandde, of een teken van de duivel; maar de bouwer van de toren had die eigenschap, die bij de reiziger vaak voor een zwakte werd aangezien, in kracht veranderd. Is macht de enige rechtvaardiging voor een extraverte persoonlijkheid, vroeg de reiziger zich af zonder het antwoord te weten, maar hij hoopte dat schoonheid ook zo'n excuus zou kunnen zijn, want hij was zeker mooi, en wist dat zijn fraaie trekken een eigen macht hadden.

Achter de tandentoren was een grote put met daarboven een massa onbegrijpelijk ingewikkelde machinerieën die het paleis met zijn vele koepels op de heuvel van water voorzag. *Zonder water zijn we niets*, dacht de reiziger. *Zelfs een keizer zou snel tot stof vergaan als hem water werd ontzegd. Water is de ware heerser en wij zijn allemaal zijn slaven.* Hij had thuis in Florence ooit een man ontmoet die water kon laten verdwijnen. De goochelaar vulde een kan tot de rand, mompelde magische woorden, draaide de kan om en in plaats van vloeistof stroomde er een stortvloed van kleurige zijden sjaals uit. Het was een truc natuurlijk, en voor het eind van de dag had hij, de reiziger, de man zijn geheim ontfutseld en het tussen zijn eigen mysteries verborgen. Hij was een man met vele geheimen, maar slechts één was geschikt voor een koning.

De weg naar de stadsmuur steeg steil de heuvel op en toen hij hoger kwam, zag hij de omvang van de plaats waar hij was beland. Dit was duidelijk een van de grootse steden van de wereld, groter, in zijn ogen, dan Florence of Venetië of Rome, groter dan enige stad die de reiziger ooit had gezien. Hij was één keer in Londen geweest, en ook die metropool was onaanzienlijker dan deze. Naarmate het licht afnam, leek

de stad te groeien. Buiten de muren stonden hele wijken van dicht opeengepakte huizen, muezins riepen van hun minaretten en in de verte zag hij de lichten van grote buitenplaatsen. In de schemering begonnen vuren te branden, als waarschuwingen. Vanuit de zwarte hemelkom antwoordden de vuren van de sterren. *Alsof de aarde en de hemelen legers zijn die zich voorbereiden op de strijd*, dacht hij. *Alsof hun kampen 's nachts stil wachten op de oorlog van de komende dag*. En in al die doolhoven van straten en in al die huizen van de machtigen daarachter, op de vlakten, was niet één man die zijn naam kende, niet één die het verhaal dat hij te vertellen had snel zou geloven. Toch moest hij het vertellen. Daarvoor was hij de wereld over gereisd, het moest gebeuren.

Hij liep met lange passen en trok veel nieuwsgierige blikken, niet alleen vanwege zijn lengte, maar ook vanwege zijn gele haar, zijn lange en wel erg vuile gele haar dat om zijn gezicht stroomde als het gouden water van het meer. Het pad liep omhoog langs de tandentoren naar een stenen poort waarop twee olifanten in bas-reliëf tegenover elkaar stonden. Door deze openstaande poort kwamen de geluiden van mensen die aan het spelen, eten, drinken en brassen waren. Er hielden soldaten de wacht bij de Hatyapulpoort, maar ze stonden er ontspannen bij. De echte hindernissen lagen verderop. Dit was een openbare plek, een plek voor ontmoetingen, aankopen en plezier. Mensen haastten zich langs de reiziger, voortgedreven door diverse soorten honger en dorst. Aan beide kanten van de geplaveide straat tussen de buiten- en de binnenpoort waren herbergen, kroegen, etensstalletjes en allerlei venters. Hier heerste de eeuwige bedrijvigheid van kopen en gekocht worden. Stoffen, gereedschappen, snuisterijen, wapens en rum. De belangrijkste markt lag achter de kleinere zuidelijke poort van de stad. Daar deden de inwoners van de stad hun inkopen, zij vermeden deze plek, die be-

stemd was voor onwetende nieuwkomers die de echte prijs van dingen niet kenden. Dit was de zwendelaarsmarkt, de dievenmarkt, ruig, duur en verachtelijk. Maar vermoeide reizigers die de plattegrond van de stad niet kenden en ook al geen zin hadden helemaal rond de buitenste muren naar de grote, eerlijke bazaar te lopen, moesten het doen met de handelaren bij de olifantenpoort. Hun behoeften waren dringend en eenvoudig.

Levende kippen, luidruchtig van angst, hingen fladderend, met samengebonden poten ondersteboven op de pan te wachten. Voor vegetariërs waren er andere, stillere kookpotten, groenten schreeuwden niet. En waren dat vrouwenstemmen die de reiziger op de wind hoorde, joelend, spottend, verlokkelijk en lachend naar onzichtbare mannen? Waren dat vrouwen die hij in de avondbries rook? Het was in elk geval al te laat om vanavond nog op zoek te gaan naar de keizer. De reiziger had geld op zak en hij had een lange, ommelandse reis gemaakt. Dit was de manier waarop hij te werk ging: indirect op zijn doel afgaan, met veel afdwalingen en zijpaden. Sinds hij in Surat aan land was gekomen, had zijn reis hem langs Burhanpur, Handia, Sironj, Narwar, Gwalior en Dholpur naar Agra gevoerd, en van Agra naar deze nieuwe hoofdstad. Nu wilde hij het comfortabelste bed dat er te vinden was, en een vrouw, liefst zonder snor, en ten slotte een zekere mate van vergetelheid, de ontsnapping aan jezelf die nooit gevonden kan worden in de armen van een vrouw maar alleen in goede sterke drank.

Later, toen zijn lusten bevredigd waren, sliep hij in een riekende hoerenkast, lustig snurkend naast een slapeloze slet, en droomde. Hij kon in zeven talen dromen: Italiaans, Spaans, Arabisch, Perzisch, Russisch, Engels en Portugees. Hij had talen opgepikt zoals de meeste zeelui ziekten oppikken, talen waren zijn gonorrhoe, zijn syfilis, zijn scheurbuik, zijn koude

koorts, zijn pest. Zodra hij in slaap viel, begon de halve wereld in zijn hoofd te brabbelen en wonderlijke reisverhalen te vertellen. In deze halfontdekte wereld bracht elke dag berichten over nieuwe betoveringen. De visionaire, onthullende, dagelijks terugkerende droompoëzie was nog niet verpletterd door de bekrompen, prozaïsche werkelijkheid. Hij was zelf een verteller en was de deur uit gedreven door verhalen over wonderen, en door één in het bijzonder, een verhaal dat hem rijk kon maken of hem zijn leven zou kosten.

{ 2 }

*Aan boord van het piratenschip
van de Schotse lord*

Aan boord van het piratenschip van de Schotse lord, de Scáthach, genoemd naar een legendarische oorlogsgodin uit Skye, een schuit die met haar bemanning vele jaren vrolijk rovend en plunderend langs de Caraïbische kusten op en neer had gevaren maar nu voor staatszaken koers zette naar India, was de lome Florentijnse verstekeling ontkomen aan het lot om zonder vorm van proces in de Witrivier in zuidelijk Afrika te worden gegooid doordat hij een levende waterslang uit het verbaasde oor van de bootsman trok en die in zijn plaats overboord wierp. Hij was gevonden onder een kooi in het foksel, zeven dagen nadat het schip Kaap Agulhas onder aan het Afrikaanse continent had gerrond, gekleed in mosterdkleurige pofbroek en wambuis, gewikkeld in een lange mantel van bonte, ruitvormige lapjes leer, met een klein valies in zijn armen en diep in slaap, luid snurkend, alsof hij zich nergens voor behoefde te verbergen. Hij

leek geheel en al bereid ontdekt te worden, en verbijsterend zeker van zijn charme, overtuigingskracht en toverkunsten. Ze hadden hem tenslotte al een heel eind gebracht. Hij bleek inderdaad een geweldige goochelaar. Hij veranderde gouden munten in rook en gele rook weer in goud. Een kan zoet water die werd omgedraaid liet een stortvloed van zijden sjaals los. Hij vermenigvuldigde vissen en broden met een paar gebaren van zijn elegante hand, wat natuurlijk godslasterlijk was, maar de hongerige zeelui vergaven het hem graag. Terwijl ze haastig een kruis sloegen om zich te beschermen tegen de mogelijke toorn van Jezus Christus om de aanmatiging van deze eigentijdse wonderdoener die zich iets vergunde dat alleen Hem toekwam, verslonden ze hun onverwacht overvloedige, zij het theologisch ondeugdelijke middagmaal.

Ook de Schotse lord zelf, George Louis Hauksbank, lord Hauksbank *of that ilk* – de Schotse manier om te zeggen dat hij een Hauksbank uit Hauksbank was, niet te verwarren met de simpele, verachtelijke Hauksbanks uit minderwaardiger oorden – raakte al snel onder de bekoring toen de aanstellerige indringer naar zijn hut werd gebracht om veroordeeld te worden. In die tijd noemde de jonge schurk zichzelf ‘Uccello’ – ‘Uccello di Firenze, tovenaer en geleerde, tot uw dienst,’ zei hij in volmaakt Engels, met een diepe, zwerige buiging van een bijna aristocratisch gehalte, en lord Hauksbank glimlachte en snoof aan zijn geparfumeerde zakdoek. ‘Dat zou ik geloofd hebben, magiër,’ antwoordde hij, ‘als ik niet de schilder Paolo kende, met dezelfde naam en herkomst, die in de Duomo van uw stad een *trompe l’oeil*-fresco heeft geschilderd ter ere van mijn eigen voorvader sir John Hauksbank, ofwel Giovanni Milano, een avonturier, voormalig generaal van Florence, overwinnaar in de slag bij Polpetto, en als die schilder niet al vele jaren dood was.’ De jon-

ge schurk maakte een brutaal klakkend protestgeluid met zijn tong. 'Ik ben overduidelijk niet de gestorven kunstenaar,' stelde hij arrogant. 'Ik heb dit *pseudonimo di viaggio* gekozen omdat het in mijn taal een woord voor vogel is, en vogels de grootste reizigers zijn.'

Daarop plukte hij een valk met een kapje van zijn borst, een valkeniershandschoen uit de lege lucht en overhandigde beide aan de verbijsterde landheer. 'Een havik voor de heer van Hauksbank,' zei hij met alle egards, en toen lord Hauksbank de handschoen aan zijn hand had geschoven, met de vogel erop, knipte hij, 'Uccello', met zijn vingers als een vrouw die haar liefde terugtrekt, waarop ze tot grote teleurstelling van de Schotse lord allebei verdwenen, de gehandschoende vogel en gevogelde handschoen. 'En ook,' ging de magiër verder, terugkomend op de kwestie van zijn naam, 'omdat in mijn stad dit versluijrende woord, deze verborgen vogel, een verfijnd eufemisme is voor het mannelijk geslachtsorgaan en ik trots ben op het exemplaar dat ik bezit maar omwille van het fatsoen niet zal tonen.' 'Ha! Ha!' riep lord Hauksbank van Hauksbank, die zich opmerkelijk snel herstelde. 'Kijk, dan hebben we iets gemeen.'

Hij was een bereisde heer, deze Hauksbank van Hauksbank, en ouder dan hij eruitzag. Zijn ogen waren fel en zijn huid was licht, maar hij had zijn veertigste geboortedag al zeven jaar of langer achter zich liggen. Zijn schermkunst was spreekwoordelijk, hij was sterk als een witte stier, hij was op een vlot naar de bron van de Gele Rivier in het Kar Qumeer gereisd, waar hij gesmoorde tijgerpenis uit een gouden kom had gegeten, hij had op de witte rinoceros in de Ngorongorokrater gejaagd en alle tweehonderdvierentachtig toppen van de Schotse Munro's beklommen, van de Ben Nevis tot de Inaccessible Pinnacle van Sgurr Dearg op het eiland Skye, het thuis van Scáthach de Verschrikkelijke.

Lang geleden had hij in Slot Hauksbank ruzie gemaakt met zijn vrouw, een keffend vrouwtje met rode krullen en kaken als een Duitse notenkraaker, en haar achtergelaten op de Hooglanden om zwarte schapen te fokken, terwijl hij net als zijn voorvader zijn fortuin elders ging zoeken en gezagvoerder werd op een van de schepen waarmee Drake op de Caraïbische Zee het goud van de Amerika's op de Spanjaarden buit maakte. Zijn beloning van een dankbare koningin was dit gezantschap waarvoor hij nu op reis was; hij moest naar Hindoestan, waar het hem vrij stond elk fortuin dat hij kon vinden te vergaren en te behouden, of het nu uit edelstenen, opium of goud bestond, zolang hij maar een persoonlijke brief van Gloriana naar de koning bracht en thuiskwam met het antwoord van de Mogol.

'In Italië zeggen we Mogor,' vertelde de jonge goochelaar. 'En wie zal zeggen hoe het woord wordt verdraaid, verknoopt en vervlochten in de onuitsprekelijke talen van het land zelf,' repliceerde lord Hauksbank.

Hun vriendschap werd bezegeld door een boek: de *Canzoniere* van Petrarca, een uitgave die de Schotse lord zoals gewoonlijk voor het grijpen had liggen op een *pietra dura*-tafeltje. 'Aha, de machtige Petrarca,' riep 'Uccello'. 'Dat is nog eens een ware magiër.' Hij nam de retorische pose van een Romeinse senator aan en begon te declameren:

*Benedetto sia 'l giorno e 'l mese e l'anno
e la stagione e 'l tempo e l'ora e 'l punto
e 'l bel paese e 'l loco ov'io fui giunto
dà'duo begli occhi che legato m'anno...*

Waarop lord Hauksbank de draad van het sonnet in zijn eigen taal oppikte:

*Gezegend zij de angst die ik om haar
in zoete onzekerheid heb ondervonden,
en Liefde's boog en pijlen die mij zwaar
en ongeneeslijk in mijn hart verwondden!*

‘Een man die net zoveel van dit gedicht houdt als ik moet mijn meester zijn,’ zei ‘Uccello’ met een buiging. ‘En een man die bij deze woorden dezelfde gevoelens koestert als ik moet mijn drinkkompaan zijn,’ antwoordde de Schot. ‘Je hebt de sleutel die mijn hart ontsluit omgedraaid. Nu moet ik een geheim met je delen dat je nooit aan iemand mag onthullen. Kom mee.’

In een houten kistje dat achter een schuifpaneel in zijn slaapkwartier was verborgen, bewaarde lord Hauksbank van Hauksbank een verzameling geliefde ‘pronkstukken’, prachtige kleinodiën die een man die voortdurend op reis was behoedden voor ontworteling, want te veel reizen, wist lord Hauksbank maar al te goed, te veel vreemdheid en nieuwigheid, kon de ziel van haar ankers slaan. ‘Deze voorwerpen zijn niet van mij,’ zei hij tegen zijn nieuwe Florentijnse vriend, ‘en toch herinneren ze me aan wie ik ben. Ik treed tijdelijk op als hun beheerder, en als die tijd voorbij is, laat ik ze gaan.’ Uit het kistje haalde hij een aantal juwelen van ontzagwekkende omvang en zuiverheid die hij schouderophalend opzij schoof, en toen een baar Spaans goud, groot genoeg om de man die er een vond voor de rest van zijn leven een luisterrijk bestaan te garanderen – ‘stelt niets voor, niets,’ mompelde hij – en pas toen kwam hij bij zijn echte schatten, elk zorgvuldig in een doekje gewikkeld en genesteld tussen proppen papier en gescheurde vodden: de zijden zakdoek van een heidense godin uit het oude Sogdia, een geschenk voor een vergeten held als blijk van haar liefde; een schitterend bewerkt walvisbot waarop een hertenjacht was afgebeeld; een medail-

lon met een portret van Hare Majesteit de Koningin; een in leer gebonden hexagonaal boek uit het Heilige Land met de hele tekst van de Koran op de piepkleine bladzijden, in miniatuurhandschrift, verlucht met schitterende initialen; een stenen kop met een gebroken neus uit Macedonië, vermoedelijk Alexander de Grote; een van de cryptische ‘zegels’ van de IndusvalleibesAVING die in Egypte waren gevonden, met een afbeelding van een stier en een reeks nooit ontcijferde hiëroglfen, een voorwerp waar niemand het doel van kende; een platte, gepolijste Chinese steen met een scharlakenrood *I Tjing*-hexagram en een donker natuurlijk patroon dat op een bergketen in de schemering leek; een beschilderd porseleinen ei; een gekrompen hoofd gemaakt door de bewoners van het Amazoneregenwoud; en een woordenboek van de verloren taal van de landengte van Panama die door niemand meer werd gesproken, behalve door een oude vrouw die de woorden niet meer goed kon uitspreken omdat ze al haar tanden kwijt was.

Lord Hauksbank van Hauksbank opende een kabinetje met kostbaar glaswerk dat op wonderbaarlijke wijze de overtocht over vele oceanen had overleefd, haalde er twee identieke, iriserende Muranoglazen uit en goot een adequate hoeveelheid brandewijn in elk glas. De verstekeling pakte een glas en hief het. Lord Hauksbank haalde diep adem en nam een slok. ‘Je komt uit Florence,’ zei hij, ‘dus je kent de verhevenheid van die hoogste soeverein, het individuele menselijke zelf, en de hunkering die het probeert te stillen, naar schoonheid, naar betekenis – en naar liefde.’ De man die zich ‘Uccello’ noemde wilde antwoorden, maar Hauksbank stak een hand omhoog. ‘Laat me uitspreken,’ ging hij verder, ‘want er moeten zaken worden besproken waar die eminente filosofen van jullie niets van weten. Het zelf mag dan koninklijk zijn, het crepeert als een pauper. Het wordt heel even ge-

voed door het aanschouwen van zorgvuldig gekoesterde wonderen zoals deze, maar blijft een arm, hongerig, dorstig ding. En het is een bedreigde koning, een soeverein die eeuwig is overgeleverd aan vele rebellen, aan angst, bijvoorbeeld, en onrust, aan afzondering en verwarring, aan een vreemde onnoembare trots en een wilde, zwijgende schaamte. Het zelf wordt belegerd door geheimen, geheimen knagen er voortdurend aan, geheimen zullen zijn koninkrijk neerhalen en zijn scepter gebroken in het stof achterlaten.

Ik zie dat ik je in verwarring breng,' zuchtte hij, 'dus zal ik mezelf zonder omhaal laten zien. Het geheim dat je nooit aan iemand zult onthullen zit niet in een kistje verborgen. Het ligt hier – en liegt nooit maar vertelt de waarheid!'

De Florentijn, die al enige tijd een vermoeden had van lord Hauksbanks geheim, toonde met een ernstig gezicht het vereiste respect voor het gewicht en de omtrek van het gemarmerde lid dat voor hem op de tafel van de lord lag, zwak geurend naar venkel, als een *finocchiona*-worstje dat ligt te wachten om aangesneden te worden. 'Als u de zee opgaf en in mijn stad kwam wonen,' zei hij, 'zouden uw problemen al gauw voorbij zijn, want onder de jonge cavaliërs van San Lorenzo zou u makkelijk vinden wat u zoekt. Ikzelf, helaas...'

'Drink op,' beval de Schotse lord, donker kleurend, terwijl hij zichzelf weer opborg. 'We hebben het er niet meer over.' Er was een glinstering in zijn oog waarvan zijn metgezel wenste dat die er niet was. Zijn hand was dicht bij het gevest van zijn zwaard dan zijn metgezel lief was. Zijn glimlach was de grimas van een beest.

Er volgde een lang en eenzaam zwijgen waarin de verstekeling begreep dat zijn lot aan een zijden draadje hing. Toen sloeg Hauksbank zijn glas brandewijn achterover en liet een lelijke, angstige lach horen. 'Komaan, mijnheer,' riep hij, 'je kent mijn geheim en nu moet je mij het jouwe ver-

tellen, want je draagt duidelijk een mysterie mee dat ik in mijn dwaasheid voor mijn eigen geheim aanzag, voor de dag ermee.’

De man die zichzelf Uccello di Firenze noemde, probeerde van onderwerp te veranderen. ‘Wilt u me niet de eer gunnen, heer, de verovering van het met schatten beladen galjoen Cacafuego te beschrijven? En was u – dat moet haast wel – met Drake in Valparaiso, en Nombre de Dios, waar hij gewond raakte...?’ Hauksbank gooide zijn glas tegen de muur en trok zijn zwaard. ‘Ploert,’ zei hij. ‘Geef onmiddellijk antwoord of sterf.’

De verstekeling koos zijn woorden zorgvuldig. ‘Heer,’ zei hij, ‘ik ben hier, besef ik nu, om mijzelf aan te bieden als uw factotum. Het is echter waar,’ voegde hij er snel aan toe toen de punt van het lemmet zijn keel raakte, ‘dat ik nog een ander doel heb. Ik ben eigenlijk wat men een man op een queeste zou kunnen noemen – een geheime queeste bovendien – maar ik moet u waarschuwen dat mijn geheim belast is met een vloek, die er door de machtigste tovenaars aller tijden over is uitgesproken. Slechts één man mag mijn geheim horen en in leven blijven, en ik zou niet verantwoordelijk willen zijn voor uw dood.’

Lord Hauksbank van Hauksbank lachte weer, geen akelige lach deze keer, maar een lach van wijkende wolken en terugkerende zonneshijn. ‘Ik vind je wel vermakelijk, vogeltje,’ zei hij. ‘Geloof je echt dat ik bang ben voor de vloek van de heks met het groene gezicht? Ik heb op de Dag van de Doden met baron Samedi gedanst en zijn voodooakreten overleefd. Ik zal het zeer kwalijk opvatten als je me niet onmiddellijk alles vertelt.’

‘Het zij zo,’ begon de verstekeling. ‘Er was eens een oosterse avonturier-prins die Argalia, of ook wel Arcalia werd genoemd, een groot krijger die betoverde wapens bezat, en in

wiens gevolg zich vier angstaanjagende reuzen bevonden, en hij had een vrouw bij zich, Angelica...’

‘Stop,’ zei lord Hauksbank van Hauksbank en greep naar zijn voorhoofd. ‘Ik krijg hoofdpijn van je.’ Toen, even later: ‘Ga door,’ ‘... Angelica, een prinses van koninklijken bloede van het huis van Dzjengis Khan en Tamerlaan...’ ‘Stop. Nee, ga door.’ ‘... de mooiste...’ ‘Stop.’

Waarop lord Hauksbank bewusteloos op de grond viel.

De reiziger, die zich bijna schaamde voor het gemak waarmee hij het laudanum in het glas van zijn gastheer had gegoten, zette het houten schatkistje zorgvuldig terug in zijn geheime bergplaats, trok zijn veelkleurige mantel om zich heen en haastte zich naar het hoofddek om hulp in te roepen. Hij had de jas gewonnen tijdens een spelletje *scarabocion* tegen een onthutste Venetiaanse diamanthandelaar die niet kon geloven dat een doodgewone Florentijn zomaar, in de Rialto, de plaatselijke bevolking bij hun eigen kaartspel kon verslaan. De koopman, Shalakh Cormorano, een jood met baard en pijpenkrullen, had de jas speciaal laten maken bij de beroemdste kleermaker van Venetië, die bekend stond als Il Moro Invidioso vanwege de afbeelding van een nijdige Arabier op het naambord boven de deur, en het was een occultistisch wonder van een mantel, de voering een catacombe van geheime zakken en verborgen plooien waarin een diamanthandelaar zijn kostbare waren kon opbergen en een kameleon als ‘Uccello di Firenze’ allerhande trucs kon verstoppen. ‘Snel, vrienden, snel,’ riep de reiziger met een overtuigend vertoon van bezorgdheid. ‘Mijnheer behoeft onze hulp.’

Mochten er onder deze stoere bemanning van diplomaatgeworden-kapers veel achterdochtig fronsende lieden zijn geweest die hun bedenkingen hadden bij de plotselinge bezwijming van hun leider, en de nieuwkomer begonnen te

bekijken op een manier die niet bevorderlijk was voor zijn gezondheid, dan werden ze gedeeltelijk gerustgesteld door de zichtbare bezorgdheid van 'Uccello di Firenze' voor het welzijn van lord Hauksbank. Hij hielp de bewusteloze man naar zijn kooi dragen, kleepte hem uit, worstelde met zijn pyjama, legde warme en koude kompressen op zijn voorhoofd en weigerde te slapen of te eten totdat de gezondheid van de Schotse lord verbeterde. De scheepsarts verklaarde dat de verstekeling van onschatbare waarde was, en toen ze dat hoorden, gingen de bemanningsleden mopperend en schouderophalend terug naar hun post.

Zodra ze alleen waren met de bewusteloze man bekende de dokter aan 'Uccello' dat hij zich geen raad wist met de weigering van de aristocraat om uit zijn plotselinge coma te ontwaken. 'Niets mis met de man voor zover ik kan zien, godlof, behalve dat hij niet wakker wil worden,' zei hij, 'en in deze liefdeloze wereld is het misschien wijzer te dromen dan wakker te zijn.'

De dokter was een eenvoudig man met veel oorlogservaring die luisterde naar de naam Godlof Hawkins, een goedmoedige pillendraaier met beperkte medische kennis, meer gewend aan het verwijderen van Spaanse kogels uit het lichaam van zijn scheepsgenoten en het dichtnaaien van sabelhouwen na een gevecht van man tegen man met de Spanjaard dan aan het genezen van mysterieuze slaapziekten die uit het niets kwamen, als een verstekeling of een godsoordeel. Hawkins had zijn linkeroog verloren in Valparaiso en een half been in Nombre de Dios en hij zong elke avond trieste Portugese fado's ter ere van een maagdelyk op een balkon in de wijk Ribiera in Porto, waarbij hij zichzelf begeleidde op een soort zigeunerviool. Godlof weende jammerlijk bij het zingen en 'Uccello' begreep dat de goede dokter voor zich zag hoe hem horentjes werden opgezet, en om zichzelf te kwel-

len beelden opriep van zijn portdrinkende geliefde in bed met mannen die nog gaaf waren, vissers stinkend naar hun gevinde prooi, geile franciscaner monniken, de geesten van vroegere zeevaarders, en levende mannen in alle soorten en maten, Italianen en Engelsen, Chinezen en joden. Een man in de ban van de liefde, dacht de verstekeling, kan makkelijk worden afgeleid en bedot.

Terwijl de Scáthach langs de Hoorn van Afrika en het eiland Socotra voer, voorraden insloeg in Maskat, vervolgens de Perzische kust aan bakboord liet liggen en, voortgeblazen door de moessonwind, een zuidoostelijke koers volgde naar de Portugese haven Diu aan de zuidkust van het gebied dat door dokter Hawkins ‘Guzerat’ werd genoemd, sluimerde lord Hauksbank van Hauksbank vredig door, ‘zo’n kalme slaap, godlof,’ volgens de machteloze Hawkins, ‘dat daarmee bewezen is dat zijn geweten zuiver is en zijn ziel tenminste in goede gezondheid, gereed om voor de rechtersstoel van zijn Schepper te verschijnen.’ ‘God verhoede,’ zei de verstekeling. ‘Hij is nog niet weggevoerd, godlof,’ stemde de ander gretig in. Tijdens hun lange wake aan het bed vroeg ‘Uccello’ de dokter vaak naar zijn Portugese lief. Hawkins had weinig aanmoediging nodig om over dit onderwerp te spreken. De verstekeling luisterde geduldig naar devote lofzangen op de ogen van de vrouwe, haar lippen, haar boezem, haar heupen, haar buik, haar romp, haar voeten. Hij leerde de geheime kooswoorden die ze tijdens de liefdesdaad gebruikte, woorden die nu niet meer zo geheim waren, en hij hoorde haar beloften van trouw en haar gefluisterde eed van eeuwige verbintenis. ‘Ach, maar ze is leugenachtig, leugenachtig,’ hilde de dokter. ‘Weet u dat zeker?’ vroeg de reiziger, en wanneer de larmoyante Godlof zijn hoofd schudde met de woorden: ‘Het is al zo lang geleden, ik ben nog maar een halve man, dus ik moet het ergste vrezen,’ dan monterde ‘Uc-

cello' hem weer op. 'Laten we God loven, Godlof, want u huilt zonder reden! Ze is oprecht, daar ben ik zeker van, en ze wacht op u, daar twijfel ik niet aan. En als u een been minder hebt, kijk, dan heeft ze liefde over en kan de liefde die voor dat been is gereserveerd aan andere onderdelen worden toegekend. En als u een oog mist, zal het andere tweemaal zoveel genieten van haar die moed heeft gehouden, en u bemint zoals u haar bemint! Genoeg! Loof God! Zing vreugdevol en huil niet meer.'

Op deze manier stuurde hij Godlof elke nacht weg, met de verzekering dat de bemanning wanhopig zou zijn als ze zijn liederen niet te horen kregen, en elke nacht als hij alleen was met de bewusteloze lord wachtte hij even en doorzocht dan grondig het kwartier van de kapitein om alle geheimen op te sporen. 'Een man die een hut laat maken met één verborgen ruimte, heeft een hut laten maken waar er minstens twee of drie zijn,' redeneerde hij, en tegen de tijd dat de haven van Diu in zicht was, had hij lord Hauksbank kaalgeplukt als de eerste de beste kip, had hij de zeven geheime nissen in de gelambriseerde wanden gevonden, en zaten alle sieraden uit alle houten kistjes veilig in hun nieuwe behuizing in de jas van Shalakh Cormorano, en de zeven goudbaren ook, en toch voelde de jas licht als een veertje, want de nijldige Moor van Venetië kende het geheim hoe je alle goederen die in dat magische kledingstuk werden weggestopt gewichtloos kon maken. Wat de andere 'pronkstukken' betreft, die interesseerden de dief niet. Hij liet ze in hun nestjes liggen, om zo veel mogelijk vogels uit te broeden. Maar aan het eind van zijn grote rooftocht was 'Uccello' nog niet tevreden, want de grootste schat van al was hem ontgaan. Hij kon zijn opwinding nauwelijks bedwingen. Het lot had een grote kans binnen zijn bereik gebracht, en die mocht hij niet door zijn vingers laten glippen. Maar waar was het ding? Hij had elke